

Jeugdzorg Hulpverlening voor kinderen en jongeren op de schop

'Anders' zijn is medisch geworden

Je kunt ouders heus wel aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Dat is te weinig gebeurd, zegt Mariëtte Verhoef, voorzitter van de stuurgroep ouder- en kindteams.

LOES DE FAUWE

De school trekt aan de bel. Het gaat niet goed met dit kind. Moeder komt op school. Ze ligt veel wakker, het gezin zit zwaar in de schulden. Ze is eeuwig moe, heeft met de kinderen geen geduld meer. Er is weinig harmonie in het gezin.

Mariëtte Verhoef, voorzitter van de stuurgroep ouder- en kindteams en tevens bestuurder van jeugdhulpverleningsorganisatie Spirit, weet dat eerst maar eens luisteren soms een begin kan zijn van een oplossing. "Want je bent echt niet meteen een extreem probleemgezin. Het benoemen van een probleem is een begin, daarna kun je kijken wat hoe je iemand kunt helpen."

Zie hier het nieuwe denken in de zorg. Het krijgt allemaal de ruimte nu de jeugdzorg op de schop is gegaan en de verantwoordelijkheid voor de (jeugd)zorg verschuift van rijk naar de gemeente. De aanloop naar zorg geschiedt via scholen en hun ouder- en kindadviseurs. Die maken met jeugdarts en jeugdpsycholoog deel uit van de ouder- en kindteams die

dood door schuld. "Deze zaak veroorzaakte grote ophef, ook politiek. Dát nooit meer, was de gedacht. Dus de reactie binnen de jeugdzorg was: sneller optreden, sneller behandelen, sneller onder toezicht plaatsen, sneller uit huis halen."

In diezelfde periode hoorde Nederland van nieuwe termen voor kinderen die heel druk waren, of sociaal ongemakkelijk. Opeens waren er diagnoses en dus verwijzingen voor behandeling. Verhoef spreekt over medicalisering van de jeugdzorg: "En die medicalisering is veel te hard gegaan. Hoe blij we ook kunnen zijn dat we weten hoe we met zekere pro-

+
**DE NIEUWE
ZORG**

blemen moeten omgaan, een bij-effect was dat iets soms te snel een stoornis werd genoemd. Er was inmiddels een generatie ouders met de

Verhoef: 'Luisteren kan een begin zijn van een oplossing; je bent niet meteen een extreem probleemgezin.'

FOTO DINGENA MOL

stoornissen voorkomen, maar doordat daar ouders wonen die de weg weten in de bureaucratie: "Het is echt niet voor niets dat het nu alle-

bleven ouders langer bij elkaar, nu gaat het eigenbelang gauw voor. Dan wordt er verhuisd, volgt een nieuwe school of meteen een heel ander ge-

ingewikkeld het ook is."

Ze ziet nu al bij medewerkers de knop omgaan. "Ik hoor: 'Ik doe het anders, ik krijg de ruimte.' Voorheen

en kindadviseurs. Die maken met jeugdarts en jeugdpsycholoog deel uit van de ouder- en kindteams, die probleemgevallen bespreken en eventuele verdere hulp kanaliseren.

De uitvoering was een grote operatie. Wat hielp was dat al jaren ideeën leefden binnen de hulpverlening over hoe de jeugdzorg – een enorme markt waarin het aanbod van zorg eerder sturend was dan de vraag welke oplossing voor welk individueel probleem het beste zou passen – anders moest.

Verhoef heeft de enorme groei gezien van deze tak van hulpverlening. Haar verklaring brengt ons eerst terug naar 2004, toen peuter Savanna dood werd aangetroffen in de kofferbak van de auto van haar moeder en de gezinsvoogd werd vervolgd (en door de rechter vrijgesproken) voor

effec was dat iets soms te snel een stoornis werd genoemd. Er was inmiddels een generatie ouders met de neiging om opvoedingsproblemen buiten henzelf te leggen. Het 'anders' zijn werd medisch. En die ouders waren blij met dat stempel. Dat was het perverse van het systeem, want zonder stempel was er op school minder aandacht voor die kinderen."

Het persoonsgebonden budget (pgb) deed zijn intrede en daarmee konden ouders van al die bestempelde kinderen naar keuze zorg 'inkopen'. Verhoef gaat hier de kinderen met een serieuze stoornis niet tekortdoen, maar is blij dat de beslissing over noodzaak van zorg nu komt te liggen bij scholen. De meeste pgb's namelijk kwamen terecht bij gezinnen in Amsterdam-Zuid; dat was niet omdat daar de meeste psychiatrische

stoornissen voorkomen, maar doordat daar ouders wonen die de weg weten in de bureaucratie: "Het is echt niet voor niets dat het nu allemaal op de schop gaat."

Een andere oorzaak van de toegenomen drukte bij jeugdzorg zijn vechtscheidingen. Een kwart van de kinderen die nu zitten in de bestanden van Kinderbescherming Regio Amsterdam (voorheen Bureau Jeugdzorg) en de Raad voor de Kinderbescherming is door vechtscheidingen in de knel geraakt. Zaterdag zei ze daarover in deze krant: "Je ziet het aankomen. Schelden thuis, het kind kan op enig moment alleen nog maar schreeuwen. Juist bij hoger opgeleiden, die verbaal zo vaardig zijn. Het wordt allemaal verbaal uitgevochten – ook een vorm van mishandeling. Vroeger

bleven ouders langer bij elkaar, nu gaat het eigenbelang gauw voor. Dan wordt er verhuisd, volgt een nieuwe school of meteen een heel ander gezin. Die optelsom is heel heftig."

Bij andere, veelal allochtone gezinnen loopt het mis op een andere manier: "Mensen voelen zich buitengesloten – je moet wel stevig zijn wil dat eeuwige 'kut-Marokkaan' niet wat met je doen. Kinderen groeien op in twee werelden. Later zie je terug: de meisjes die te strak zijn gehouden, de jongens die te vrij zijn gelaten."

Ingrijpen, zegt ze, is oud beleid. "Je kunt ouders aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid. Dat is niet, of in elk geval te weinig, gebeurd. Ik ben ervan overtuigd dat het beter is te kijken: wat kun je zelf en hoe kunnen we samen mét het gezin verder." Dus die hele hervorming is in de ogen van Verhoef goed: "Hoe

ingewikkeld het ook is."

Ze ziet nu al bij medewerkers de knop omgaan. "Ik hoor: 'Ik doe het anders, ik krijg de ruimte.' Voorheen werd alles gestuurd op productie, op het wegwerken van wachtlijsten. Het werd bulkwerk, dat haalt de energie eruit. Nu is het gevoel: we gaan het samen doen, voor minder geld. En iedereen doet zijn stinkende best."

In Amsterdam is een joint venture opgericht waarin gemeente en 23 instellingen voor jeugdhulpverlening samenwerken, met een directeur vanuit de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling en één vanuit de instellingen. Aan het roer staat de stuurgroep waarvan Verhoef voorzitter is geworden. De wethouder Jeugd is en blijft politiek verantwoordelijk.

"Ik weet dat het nog heel wat vergt voordat alles goed meeloopt. Een beweging als deze voltooi je niet in één jaar. Maar het is wel een echte sprong voorwaarts."

Dit is de zesde aflevering van een serie waarin de veranderingen in de zorg per 1 januari worden belicht. Reageren? zorg@parool.nl. Volgende aflevering: de ouder- en kindadviseurs in de praktijk.

Wat gaat veranderen

Gemeenten zijn vanaf 2015 verantwoordelijk voor een groot deel van de zorg, geregeld in drie nieuwe wetten.

- Wet op de jeugdzorg: voorziet in hulpvraag van kinderen, jongeren, hun ouders en opvoeders, voor kindbescherming en jeugdreclassering.
- Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO): regelt voorzieningen (voorheen via de AWBZ) voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten en heeft als doel dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.
- Participatiewet: vervangt de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong. De gemeente moet geschikt werk zoeken voor arbeidsongeschikte jongeren die nu in de zouden komen en mensen die tot voor kort bij een sociale werkplaats belandden.

THE PERFECT GIFT

De **MODEL ONE** radio met Bluetooth maakt het nu ook mogelijk om draadloos uw favoriete muziek te streamen. Verbind de **MODEL ONE** met uw smartphone of tablet, en geniet.

Decemberactie: €199,- i.p.v. €229,-.
Gebruik de code "PA1" bij checkout op de website of bezoek uw lokale dealer. Geldig tot en met 23 december.

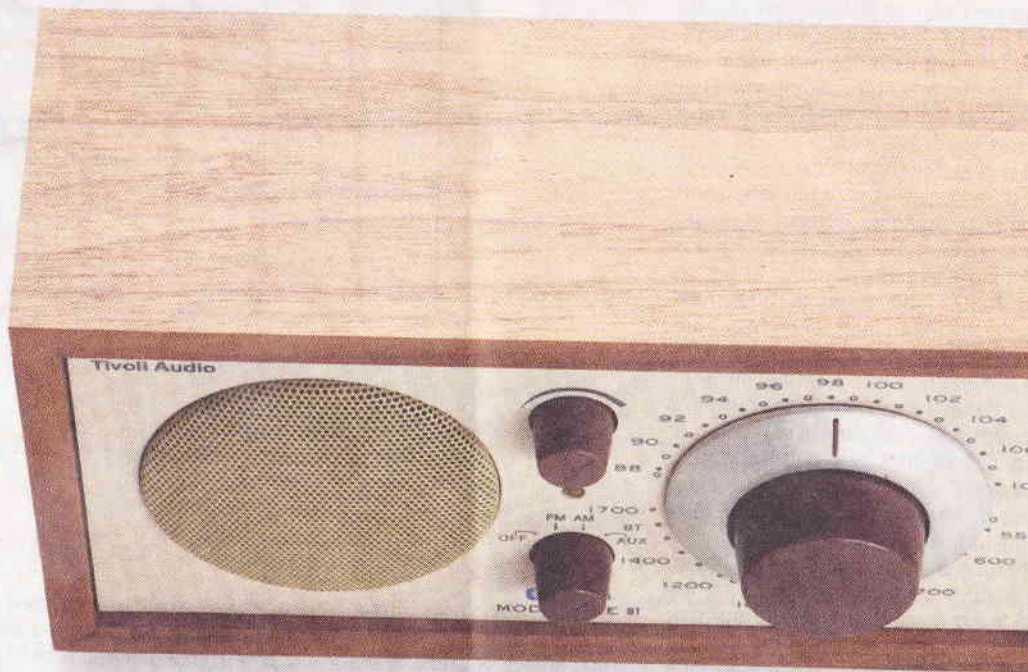
VERKRIJGBAAR BIJ

Concerto Audio - Tel: 020 62 22 856

Hifi Solutions - Tel: 020 62 32 183

www.tivoliaudio.nl

Tivoli Audio

11,4 cm H x 21,3 cm B x 13,3 cm D

